

Samfunnsfaglig teori – «resta» i farmasøytisk helseforskning og utvikling av helseintervensjoner i apotek og sykehus?

Liv Vidas*¹, Anne Gerd Granås¹, Lavin Kadir¹ og Torbjørn Nygård²

¹ Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo

² Klinisk institutt 2 / Senter for farmasi, Universitetet i Bergen

Farmasi er bygget på naturvitenskapelige metoder og teorier. Forskning innen samfunnsfarmasi, galenisk og klinisk farmasi har imidlertid adoptert en rekke metoder fra samfunnsfagene som intervju, fokusgrupper, observasjon og dokumentanalyse. Det er lite tradisjon for bruk av et bredt spekter samfunnsvitenskapelige teorier innen farmasiens verden. Med teorier menes et rammeverk som beskriver hvordan fenomener kan oppstå, forstås og tolkes.

Andre helseprofesjoner som sykepleie og psykologi, og samfunnsvitenskapene antropologi og sosiologi, benytter teorier og rammeverk som en grunnmur innen forskningen. Vi stiller spørsmål om hvorfor det ikke er slik i farmasøytisk kvalitativ forskning? Hva trenger vi teorier til?

Hensikt

Å skape debatt og engasjement rundt samfunnsvitenskapelige teorier om hvorfor disse i større grad bør benyttes i farmasøytisk forskning. Å spre kunnskap om ulike teorier som er anvendelige gjennom to eksempler;

- Helseadferd: Behaviour Change Wheel
- Aktør-nettverksteori: Actor-Network Theory

På posteren gir vi eksempler på hvordan teorier kan være anvendbare i farmasøytisk forskning, kan gi dypere innsikt i menneskers atferd og dermed bidra til tryggere legemiddelbruk. Mange farmasøytisk er involvert i helseforskning og utvikling av helseintervensjoner i apotek og sykehus. Teori som grunnmur i forskning kan gi resultatene høyere kvalitet, tyngde og anvendbarhet. Teorier som typisk brukes i andre fagfelt er høyest aktuelle, og brukes allerede i helseforskning.

Vi oppfordrer alle som utfører kvalitativ og kvantitativ forskning til å sette seg godt inn og vurdere hvilke samfunnsvitenskapelige teorier som kan gi bedre forståelse av menneskers atferd og dermed styrke kvaliteten og tolkningen av egne forskningsresultater, gjerne gjennom en tverrfaglig tilnærming.

Kilder til kvalitative metoder i helseforskning og helseintervensjoner:

Medical Research Council. [A new framework for developing and evaluating complex interventions: update of Medical Research Council guidance | The BMJ](#)